

Леонід Лобойко

доктор юридичних наук, професор,
Вчений секретар Науково-консультативної ради
при Верховному Суді,
суддя Великої Палати Верховного Суду
(м. Київ, Україна)
Loboykolm@gmail.com

Наталія Глинська

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу дослідження проблем
кримінального процесу та судоустрою
Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочин-
ності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України
(м. Харків, Україна)
nataglynska@gmail.com

УДК 343.13

ПИСЬМОВЕ КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. Розумна оптимізація (скорочення) процедур є одним з найважливіших завдань сучасного кримінального процесуального права, що забезпечить ефективне вирішення комплексу завдань кримінального провадження, зокрема швидкість та доступність правосуддя, його оперативність. Однією з форм оптимізації кримінальної процедури є письмова форма касаційного провадження. Незважаючи на явні переваги такої форми судового розгляду для касаційного провадження порівняно з традиційним судового розгляду, нормативна модель, закладена в Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України), невиправдано звужує випадки його застосування, пов'язуючи це виключно з волевиявленням сторін. Втім такий підхід всупереч процесуальній економії призводить до почасті непотрібного запуску судової процедури з усіма її атрибутами, а отже спричиняє виникнення тяганини та даремних часових витрат.

Мета статті полягає у з'ясуванні підстав застосування письмової форми касаційного провадження в кримінальному процесі, пошуку оптимального варіанта вирішення судом касаційної інстанції питання щодо проведення письмового або усного судочинства, розробленні науково обґрунтованих рекомендацій для вдосконалення чинного законодавства України.

З огляду на аналіз сутності касаційного провадження та з урахуванням потреби забезпечення процесуальної економії, розумного спрощення процедури касаційно-

© Леонід Лобойко, Наталія Глинська, 2018

го провадження в контексті відповідності ідеології “екстраординарності” цієї стадії обґрунтованою є доцільність запровадження до КПК України правила про віднесення виключно до дискреції суду касаційної інстанції вирішення питання про форму касаційного провадження.

У КПК України доцільно запровадити правило, згідно з яким у разі відкриття касаційного провадження суд на власний розсуд, залежно від достатності матеріалів для розгляду касаційної скарги, які є у справі, має призначати касаційний розгляд у письмовому провадженні або в судовому засіданні. За наявності певних підстав, зокрема якщо для винесення законного та обґрунтованого рішення потрібно отримати від сторін та інших учасників судового провадження пояснення та додаткові документи, або якщо, на думку суду, рішення за результатами касаційного розгляду матиме істотне значення для застосування норм права та в інших випадках, суд касаційної інстанції призначає касаційний розгляд у судовому засіданні. Якщо ж суд, обравши письмову форму провадження, за результатами вивчення наданих матеріалів дійде висновку про їх недостатність для винесення законного й обґрунтованого рішення, він має винести ухвалу про розгляд справи у судовому засіданні.

Ключові слова: касаційне провадження; процесуальна економія; оптимізація кримінального провадження; письмове провадження; питання права.

В умовах значного навантаження на суди одним з найважливіших завдань науки кримінального процесу є пошук шляхів вдосконалення закону в аспекті розумної оптимізації (скорочення) процедур, що забезпечить ефективне вирішення комплексу завдань кримінального провадження, доступність правосуддя та його оперативність. З огляду на те, що затримки кримінального судочинства можуть бути усунені не лише за рахунок виділення особливих ресурсів, а й більш чіткого визначення пріоритетів кримінальної та кримінальної процесуальної політики, ідея чи концепція процесуальної економії в цій царині є вельми затребуваною. Рекомендація № 6 R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам “Стосовно спрощення кримінального правосуддя” від 17 вересня 1987 р. допускає використання письмового провадження як дієвого інструмента спрощення кримінального провадження у суді першої інстанції (пп. 1 п. с Розділу II “Спрощене провадження, (позасудові) мирові угоди та спрощені процедури”)¹. Однією з форм оптимізації кримінальної процедури є запровадження законодавцем письмової форми касаційного провадження в Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України)². Попри явні переваги такої форми судового розгляду для касаційного провадження порівняно з традиційним судового розгляду, чинне кримінальне процесуальне законодавство неви-

¹ Рекомендація № 6 R (87) 18 Комітета міністрів Совета Европы государствам-членам “Относительно упрощения уголовного правосудия” от 17 сентября 1987 г. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_339 (дата звернення: 31.08.2018).

² Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4651-17> (дата звернення: 31.08.2018).

правдано звужує випадки його застосування. Адже суд касаційної інстанції у вирішенні цього питання є цілком залежним від позиції сторін, бо єдиною підставою для застосування письмового касаційного провадження в кримінальному процесі є наявність клопотань всіх учасників провадження про здійснення провадження за їх відсутності. У практиці касаційного суду це не лише не забезпечує процесуальну економію, а навпаки – призводить до непотрібного запуску судової процедури з усіма її атрибутами і до тяганини та марних часових витрат. Зазначена проблема може бути вирішена вдосконаленням правової регламентації підстав для застосування письмового касаційного провадження з метою пришвидшення касаційного розгляду без обмеження прав заінтересованих учасників кримінального провадження.

Теоретико-прикладні питання касаційного провадження розглядалися у працях багатьох вчених різних часів, зокрема: Н. Бобечка, Ю. Грошевого, А. Євміна, К. Легких, Л. Мединської, В. Онопенка, Я. Романюка, О. Сапіна, М. Сірого, Л. Стрельбіцької, І. Фойницького та ін. Проблема оптимізації та скорочення кримінального процесу висвітлювалася у працях таких відомих науковців, як: С. Бажанов, Г. Корольова, І. Фойницький, В. Случевський, М. Строгович, Н. Полянський, М. Чельцов та ін. У процесуальній літературі не достатньо опрацьоване питання про оптимізацію форми касаційного провадження обмеженням дії принципу усності та його розумного поєднання із писемністю. Втім саме такий підхід вбачається виправданим в плані процесуальної економії під час здійснення провадження в суді касаційної інстанції, що органічно узгоджується з характером процесуальної діяльності на цьому етапі судочинства.

Мета дослідження полягає у формулюванні науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України в частині оптимізації застосування існуючої письмової форми касаційного провадження.

Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 129 Конституції України (в редакції закону від 02 червня 2016 р.) однією з основних засад судочинства є ‘забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення’³ (тут і далі курсив наш – Л. Л., Н. Г.). Ця засада забезпечує гарантії доступу до правосуддя та реалізації права на судовий захист (ч. 1 ст. 55 Конституції України⁴) як одного з ключових елементів засади верховенства права (*Rule of Law*).

³ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254-к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 31.08.2018).

⁴ Там само.

Підґрунтям оновлення конституційно-правового регулювання цієї засади в частині касаційного оскарження було запровадження касаційних фільтрів як однієї з базисних ідей оновлення системи судочинства з метою забезпечення процесуальної економії та стабільності судових рішень (*res judicata*). Адже основоположним аспектом *Rule of Law* є також вимога щодо юридичної визначеності, згідно з якою в разі остаточного вирішення спору судами їхнє рішення, що набрало законної сили, не може ставитися під сумнів (“Брумареску проти Румунії” (*Brumarescu v. Romania*)⁵).

Юридична визначеність вимагає поваги до принципу *res judicata*, тобто поваги до остаточного рішення суду. Згідно з цим принципом жодна сторона не має права вимагати перегляду остаточного та обов’язкового до виконання рішення суду лише з метою – домогтися повторного розгляду та винесення нового рішення у справі. Повноваження судів вищого рівня з перегляду мають здійснюватися для виправлення судових помилок і недоліків, а не задля нового розгляду справи. Таку контрольну функцію не слід розглядати як замасковане оскарження, і сама лише ймовірність існування двох думок стосовно предмета спору не може бути підставою для нового розгляду справи. Відхід від цього принципу можливий лише тоді, коли цього вимагають відповідні вагомі й непереборні обставини (“Рябих проти Росії” (*Ryabykh v. Russia*)⁶). Про те, що не повинно існувати можливості (окрім надзвичайно виняткових випадків) переглядати остаточне судове рішення (дотримання принципу *res judicata*), прямо зазначено у п. 58 Доповіді, схваленої Венеційською Комісією щодо верховенства права (2011 р.)⁷.

Саме тому суд касаційної інстанції за своєю природою є судом права, а не факту. Його завданням є перевірка та оцінювання правильності застосування норм права судами першої та апеляційної інстанцій до певних фактичних обставин, що вже встановлені на основі доказів, досліджених та оцінених судом з огляду на їх допустимість, належність та достатність. Іншими словами, суд касаційної інстанції виправляє помилки у застосуванні права, але не може знову встановлювати фактичні обставини та оцінювати докази. Головне його завдання – вирішення питань юридичної кваліфікації (правового оцінювання) встановлених фактичних обставин. А отже, судове провадження на цьому етапі вже позбавлене дискусій сторін щодо оцінювання доказів та встановлення фактів.

⁵ Brumarescu v. Romania: Judgment 28.10.1999. App. 28342/95. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58337> (accessed: 31.08.2018).

⁶ Ryabykh v. Russia: Judgment 24.07.2003. App. 52854/99. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61261> (accessed: 31.08.2018).

⁷ S Holovaty (translator), ‘Rull of Law Checklist, adopted by the Venice commission’ (Venice, 11-12 march 2016) (in Ukrainian).

За нормативною моделлю, закладеною в КПК України, касаційне провадження, як правило, відбувається у формі судового засідання (судоговоріння). І лише за ініціативою (клопотанням) усіх учасників судового провадження ‘суд касаційної інстанції має право ухвалити судове рішення за результатами письмового провадження’ (ст. 435 КПК України)⁸. Суд відповідно до чинного процесуального законодавства не має права переходити до письмового провадження, якщо хтось із учасників не з’явився в судове засідання. Утім саме письмова форма касаційного провадження є прийнятною як для сторін, так і для суду.

Наразі письмове провадження набуває все більшого значення у царині цивільного та адміністративного судочинства. Це пов’язано з надмірною завантаженістю судів, які розглядають сотні тисяч справ на рік. Такий величезний обсяг роботи не надає можливості здійснити повноцінне усне провадження і усне викладення доводів стосовно правових позицій сторін. Водночас усне провадження не відіграє суттєвої ролі в процедурі юридичної кваліфікації всіх уже встановлених фактичних обставин справи, інформація щодо яких надана суду касаційної інстанції в повному обсязі в письмовій формі.

З огляду на викладене, письмове касаційне провадження має певні переваги, на яких ще за дореволюційних часів наголошував відомий процесуаліст Є. Васьковський: вимога та заяви сторін повинні бути виражені ясно і точно, а зробити це можна набагато краще письмово, аніж словами; письмове провадження надає більше зручностей сторонам (замість того, щоб особисто з’являтися в засідання суду, який подеколи знаходиться далеко від їхнього постійного місця проживання, або наймати повірених, які виступали б у суді замість них, сторони можуть обмежитися надсиленням поштою письмових заяв і пояснень. Завдяки цьому вони зберігають як час, так і гроші); письмове провадження дає можливість кожній стороні добре обміркувати заперечення “супротивника” і скласти належну відповідь; усність провадження вимагає від сторін або їх повірених вміння вільно і точно викладати свої думки і бути повними господарями фактичного матеріалу процесу; аналогічні зручності писемність надає і суддям, адже усне провадження вимагає від останніх напруженої уваги, здатності зосередитися і утримати в пам’яті все почуте протягом засідання та вміння одразу ж розібратися у всій масі юридичного і фактичного матеріалу, відразу наданого йому сторонами. Писемність відкриває суддям можливість поступово і не поспішаючи вивчити справу, вникнути в усі обставини, всебічно і неодноразово обміркувати їх; при дії принципу усності засідання судів нерідко відкладаються через неявку

⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 2).

сторін, а також на прохання адвокатів обох сторін, які охоче вдаються до цього, якщо один з них зайнятий в той самий день в іншому суді, в результаті цього існує повільність у здійсненні правосуддя; при писемності процесу все провадження закріплюється на папері, що полегшує перевірку справи вищою судовою інстанцією. Водночас Є. Васьковський зауважив, що ані усна форма судочинства, ані письмова не заслуговують на абсолютну перевагу, оскільки проведення в судочинстві виключно усного або письмового розгляду становило би суттєві незручності. Вимагати, щоб сторони повторювали у засіданні зміст поданих ними раніше в суд документів, під загрозою, що в іншому разі суд ігноруватиме їх, є настільки ж нераціональним порушенням принципу безпосередності, як і протилежна вимога – перетворювати в письмову форму усні показання свідків з тією метою, щоб суд надавав значення лише тим з них, які записані, і приймав у тому вигляді, як вони записані. Отже, потрібно поєднувати принцип усності з принципом писемності⁹.

У практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) визнається доцільність письмового провадження при вирішенні питань права (за відсутності спорів про факти)¹⁰. Так, зокрема, в одному з рішень ЄСПЛ висловив таку позицію:

В принципі заявник мав право на публічний розгляд справи, оскільки не діяло жодне з виключень, передбачених другим реченням п. 1 ст. 6 Конвенції. Однак характер справ, що підлягають вирішенню, не вимагав проведення публічного розгляду. Суд визнав фактичні обставини встановленими, необхідно було лише винести рішення з питань права у зв'язку з тлумаченням Цивільного кодексу. У випадках, коли вирішенню підлягають тільки питання права, розгляд письмових заяв є більш доцільним, ніж дебати сторін, і, можливо, розгляд справи на основі письмових доказів є достатнім. Нарешті, в певних випадках влада має право приймати до уваги і міркування ефективності та економії¹¹.

І хоча висловлена позиція стосується цивільного судочинства, положення щодо письмового провадження можуть бути використані й у кримінальному судочинстві на стадії касаційного провадження.

За своїм змістом письмове касаційне провадження – це обговорення суддями касаційної скарги, заперечень на касаційну скаргу, інших доку-

⁹ Е Васьковский, *Учебник гражданского процесса* (“Зерцало”, 2003) 119.

¹⁰ Чітке розмежування встановлення фактів та їх юридичної кваліфікації простежується в рішеннях ЄСПЛ, у яких Суд зводить встановлені фактичні обставини (*findings of facts*) в окремий розділ, який є майже цілковито вільним від юридичної кваліфікації цих фактів, особливо, коли саме юридична кваліфікація є спірною (“Іпек проти Туреччини” (ІПЕК v. Turkey)).

¹¹ *Varela Assalino v. Portugal*: Decision 25.04.2002. App. 64336/01. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-181161> (accessed: 31.08.2018).

ментів та матеріалів за відсутності осіб, які їх подали, без заслуховування доводів учасників провадження та фіксування за допомогою технічних засобів з обов'язковим постановленням ухвали за результатом такого розгляду¹². Сучасними аргументами на користь розширення можливостей суду касаційної інстанції застосовувати саме письмову форму провадження є: 1) у такому провадженні, на відміну від усного, враховується обмеженість можливостей судді сприймати та запам'ятовувати великий обсяг складної інформації на слух; 2) письмове провадження характеризується простотою, економічністю, безпосередністю та зручністю; 3) для більшості фізичних та юридичних осіб, права чи інтереси яких порушено судовим рішенням, усне провадження вимагає значних часових та матеріальних витрат. За таких умов письмове провадження є оптимальним способом вирішення судом касаційної інстанції питань права, який не вимагає особистої присутності сторін у судовому засіданні.

Письмове касаційне провадження за своєю суттю є різновидом спрощеного провадження, проте у письмовому касаційному провадженні засади гласності і змагальності сторін не обмежуються, вони діють в ньому по-особливому. У касаційному провадженні розглядаються питання права, щодо яких сторони мають можливість докладно викласти у письмовій формі свої позиції та надати їх суду. Форма ж судового рішення, в якій у повному обсязі реалізуються зазначені засади, є більш затребуваною під час активного дослідження доказів та встановлення фактів, аніж їх правове оцінювання (юридична кваліфікація). У цьому сенсі письмове касаційне провадження жодним чином не обмежує права сторін, а навпаки – надає їм більше зручностей у реалізації належних прав: замість того, щоб особисто з'явитися до суду, кожна сторона має можливість добре обміркувати і викласти в письмовій формі свою позицію щодо правових питань.

Наразі письмове провадження можна віднести до міжгалузевих процесуальних інститутів, який, як вже зазначалось, є притаманним для цивільного та адміністративного судочинства. Втім не можна констатувати наявність уніфікованого підходу законодавця до врегулювання умов застосування такого різновиду провадження, зокрема у споріднених за методом правового регулювання царинах адміністративного та кримінального процесу. Так, відповідно до ч. 1 ст. 345 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України):

Суд касаційної інстанції може розглянути справу в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами у разі: <...> відсутності

¹² К Легких, 'Кримінальний процесуальний кодекс України: письмове касаційне провадження' (2012) 16 Часопис Академії адвокатури України 1-3.

клопотань від усіх учасників справи про розгляд справи за їх участю; <...> неприбуття жодного з учасників справи у судове засідання, хоча вони були належним чином повідомлені про дату, час і місце судового засідання; <...> перегляду ухвал судів першої та апеляційної інстанцій; <...> перегляду рішень суду першої інстанції та постанов апеляційної інстанції у справах, розглянутих за правилами спрощеного позовного провадження¹³.

Причому відповідно до ч. 2 ст. 345 КАС України:

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд касаційної інстанції дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до касаційного розгляду в судовому засіданні¹⁴.

Отже, адміністративне процесуальне законодавство не зв'язує суддю касаційної інстанції обов'язковою умовою для обрання письмової форми касаційного розгляду – *наявність клопотань учасників про розгляд справи за їх відсутності*. Що ж до кримінального провадження, то згідно з вимогами законодавства саме така умова має бути імперативно дотримана для застосування письмового касаційного провадження.

Втім, видається, що обрання форми касаційного провадження має належати до дискреції суду касаційної інстанції. Адже в тому форматі, як це закладено в КПК України, суддя, вирішуючи питання щодо обрання найбільш розумної процедури, цілком залежить від позиції усіх учасників з боку кожної зі сторін щодо особистої участі у касаційному провадженні. Але у разі неявки учасників в судове засідання у суду відсутня можливість з'ясувати їхню позицію щодо участі у касаційному провадженні. Як наслідок – невиправданий, почасти багаторазовий “холостий” запуск судового механізму, що завершується відкладенням слухання кримінальної справи. Це не сприяє процесуальній економії, призводить до тяганини та марних витрат того часу, що був би корисним для вирішення судом касаційної інстанції дійсно складних правових питань.

Задля уникнення описаних вище ситуацій у КПК України доцільно запровадити правило, згідно з яким у разі відкриття касаційного провадження суд на власний розсуд, залежно від достатності матеріалів для розгляду касаційної скарги, які є у справі, має призначати касаційний розгляд в письмовому провадженні або в судовому засіданні. За наявності певних підстав, зокрема якщо для винесення законного та обґрун-

¹³ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15> (дата звернення: 31.08.2018).

¹⁴ Там само.

тованого рішення потрібно отримати від сторін та інших учасників судового провадження пояснення та додаткові документи або, на думку суду, рішення за результатами касаційного розгляду матиме істотне значення для застосування норм права та в інших випадках, суд касаційної інстанції призначає касаційний розгляд у судовому засіданні. Якщо ж суд, обравши письмову форму провадження, за результатами вивчення наданих матеріалів дійде висновку про їх недостатність для винесення законного й обґрунтованого рішення, він має винести ухвалу про розгляд справи у судовому засіданні.

Висновки. З метою вдосконалення норм кримінального процесуального законодавства України у частині запровадження розумного спрощення процедури касаційного провадження в контексті відповідності ідеології “екстраординарності” цієї стадії доцільним є запровадження до нормативних актів правила про віднесення до дискреції суду касаційної інстанції вирішення питання про форму касаційного провадження. Під час відкриття касаційного провадження суд, залежно від достатності матеріалів для розгляду касаційної скарги, які є у справі, має призначити касаційний розгляд в письмовому провадженні або в судовому засіданні. У разі наявності певних підстав, зокрема якщо для винесення законного та обґрунтованого рішення потрібно отримати від сторін та інших учасників судового провадження пояснення та додаткові документи або якщо, на думку суду, рішення за результатами касаційного розгляду матиме істотне значення для застосування норм права та в інших випадках, суд касаційної інстанції призначає касаційний розгляд у судовому засіданні. У разі ж якщо суд, обравши письмову форму провадження, за результатами вивчення наданих матеріалів дійде висновку щодо їх недостатності для винесення законного й обґрунтованого рішення, він має винести ухвалу про розгляд справи у судовому засіданні. Вдосконалення норм кримінального процесуального законодавства у запропонований спосіб сприятиме посиленню правової стабільності судових рішень та процесуальній економії, а отже – й ефективності реалізації завдань кримінального провадження та забезпечення належного рівня захисту прав його учасників.

REFERENCE

List of legal documents

Legislation

1. Rekomendacija № 6R(87)18 Komiteta ministrov Soveta Evropy gosudarstvam-chlenam “Otnositel’no uproshhenija ugovnogo pravosudija” ot 17 sentjabrja 1987 [Recommendation No. 6R(87)18 of the Committee of Ministers of the Council of

- Europe to Member States Concerning the Simplification of Criminal Justice Dated September 17, 1987] <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_339> (accessed: 07.05.2018) (in Russian).
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [The Code of Criminal Procedure of Ukraine]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 13 kvitnia 2012 p. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4651-17> (accessed: 31.08.2018) (in Ukrainian).
 3. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 28 chervnia 1996 p. № 254-к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (accessed: 31.08.2018) (in Ukrainian).
 4. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [The Code of Administrative Court Proceedings of Ukraine]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 06 lypnia 2005 p. № 2747-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15> (accessed: 31.08.2018) (in Ukrainian).

Cases

5. Brumarescu v. Romania: Judgment 28.10.1999. App. 28342/95. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58337> (accessed: 31.08.2018) (in English).
6. Ryabykh v. Russia: Judgment 24.07.2003. App. 52854/99. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61261> (accessed: 31.08.2018) (in English).
7. Varela Assalino v. Portugal: Decision 25.04.2002. App. 64336/01. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-181161> (accessed: 31.08.2018) (in English).

Bibliography

Authored books

8. Vas'kovskij E, Uchebnik grazhdanskogo processa [Textbook of Civil Process]. (Zercalo 2003) 464 (in Russian).

Articles

9. Legkih K. 'Kriminal'nij procesual'nij kodeks Ukraïni: pis'move kasacijne provadzhennja' ['The Code of Criminal Procedure of Ukraine: Written Cassation Proceedings'] (2012) Chasopis Akademii advokaturi Ukraïni 16 (in Ukrainian).
10. Holovaty S (translator), Rull of Law Checklist, adopted by the Venice commission (Venice, 11-12 march 2016) (in Ukrainian).

Leonid Loboyko
Nataliia Glynska

WRITTEN CASSATION PROCEEDINGS IN THE CRIMINAL PROCESS OF UKRAINE

ABSTRACT. Reasonable optimization (scaling down) of procedures is one of the crucial tasks of today's law of criminal procedure, since this will ensure efficient resolution of a range of tasks of criminal proceedings, in particular, promptness and accessibility of justice, and its efficiency. One of the forms of criminal procedure optimization is a written form of cassation proceedings. Despite the obvious advantages which this form of the court procedure offers in terms of cassation proceedings as compared with traditional pleadings, the regulatory model underlying the Code of Criminal Procedure of Ukraine

(hereinafter – CCrP of Ukraine) unduly narrows the scope of its application, linking it exclusively to the will of the parties. However, such an approach, contrarily to procedural economy, entails the launch of the court procedure with all of its attributes, and this is not always necessary and therefore entails red tape and useless expense of time.

The purpose of the article is to find out what the grounds are for using the written form of cassation proceedings in the criminal process, and also to find the optimal solution by which the court of cassation may decide on whether to conduct written or oral proceedings, and to develop scientifically based recommendations for improvement of current legislation of Ukraine.

Considering the analysis of the essence of cassation proceedings and given the need to ensure procedural economy and reasonable simplification of the cassation procedure in the context of compliance with the ideology of “extraordinary” of this judicial stage, it is expedient to introduce to Ukraine’s CCrP the rule referring the form of cassation proceedings exclusively to the discretion of the court of cassation.

The authors emphasize that it is advisable to introduce to Ukraine’s CCrP the rule according to which in cases where cassation proceedings are opened, the court at its discretion, depending on whether the materials on case file are sufficient for consideration of the cassation appeal, should rule on the cassation procedure in writing or in court. If there are certain preconditions, in particular if explanations and additional documents are needed from the parties and other participants of the court process for a legitimate and well-justified decision to be made, or if the court considers that the decision passed in the cassation procedure will be very important for the application of law and in other cases, the court of cassation rules on cassation proceedings in court. If the court, having chosen a written form of proceedings, following an examination of the materials provided arrives at the conclusion that they are insufficient for making a legitimate and well-justified decision, the court should rule on the proceedings in court.

KEYWORDS: cassation proceedings; procedural economy; optimization of criminal proceedings; written proceedings; legal issues.